

บทที่ 4

ภาพรวมอุตสาหกรรมยางพารา

ปัจจุบันอุตสาหกรรมยางพาราเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นต้นที่นำเอาน้ำยางสดที่กรี๊ดได้จากต้นยางพารามาแปรรูปให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมและสะดวกในการนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง ยางพาราขั้นต้นที่ผลิตได้แบ่งออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่

- 1) ยางแผ่นรมควัน
- 2) ยางแท่ง
- 3) ยางเครพ
- 4) ยางแผ่นผึ่งแห้ง และ
- 5) น้ำยางข้น

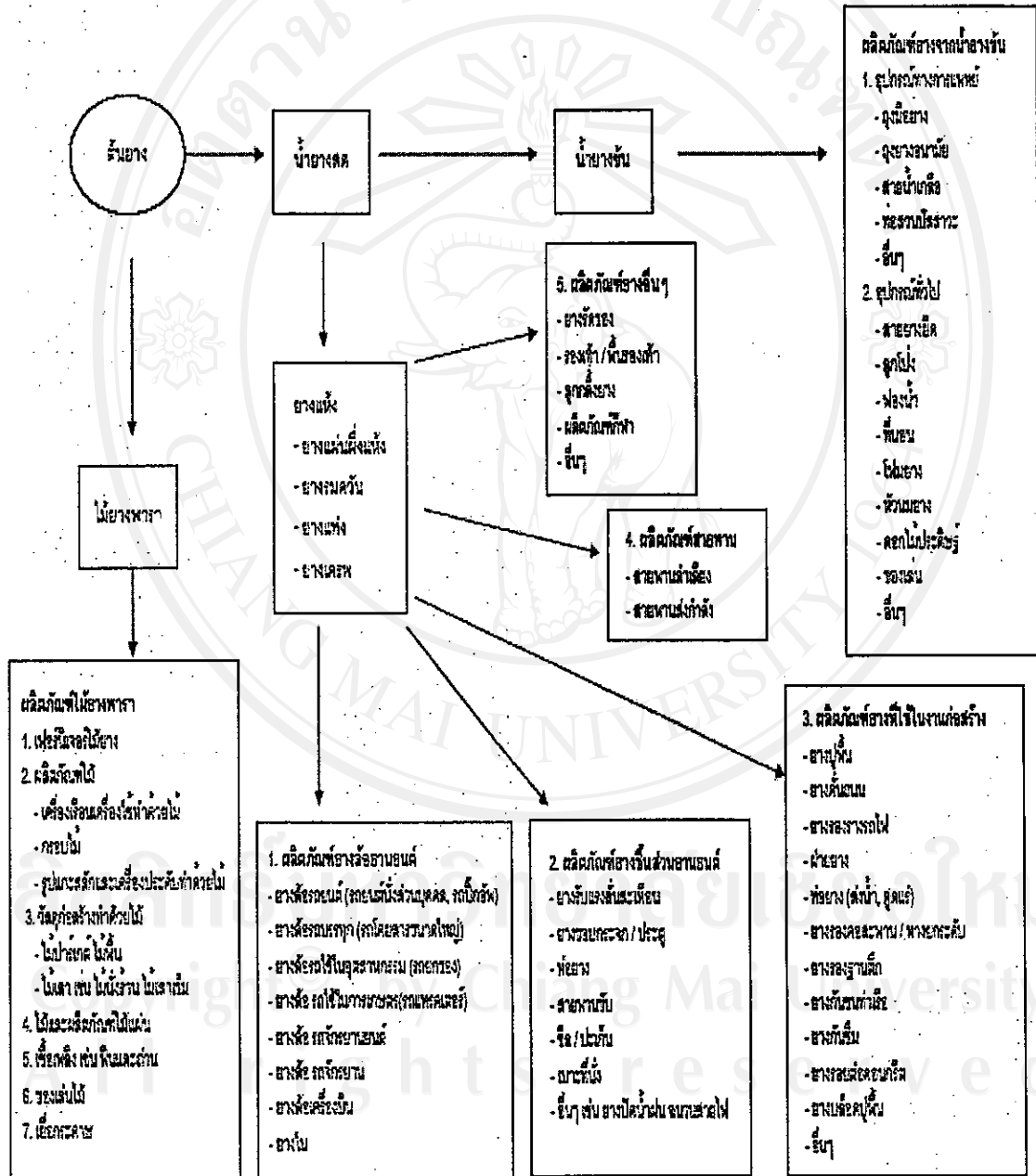
ยางพาราขั้นต้นเหล่านี้จะนำไปใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ยางพาราสำเร็จรูป เช่น ยางยานพาหนะ ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย และยางรัดของ เป็นต้น ดังรูป 4-1

อัตราการขยายตัวเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะประเทศผู้บริโภครายหลัก โดยเฉพาะ จีน สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ส่งผลให้ความต้องการผลิตและการใช้ยางเพิ่มมากขึ้นในปี 2547 โดยประเทศไทยผลิตยางธรรมชาติเป็นอันดับ 1 คือ 2.9 ล้านตัน รองลงมาคือ อินโดนีเซียผลิตปริมาณ 2.0 ล้านตัน และอันดับ 3 มาเลเซียผลิตปริมาณ 1.1 ล้านตัน สำหรับความต้องการใช้ยางพาราธรรมชาติในตลาดโลก ประเทศผู้นำเข้ายางพาราธรรมชาติที่สำคัญยังคงมีความต้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นดังปรากฏว่า ตั้งแต่ปี 2544-2547 ประเทศผู้ใชยางธรรมชาติที่สำคัญซึ่งประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา, จีนและญี่ปุ่นรวมกันเพิ่มขึ้นเป็น 3.0, 3.2, 3.3 และ 3.8 ล้านตันตามลำดับ ในปี 2547 จีนมีปริมาณการใช้เป็นอันดับ 1 คือ 1.8 ล้านตัน รองลงมา คือ สหรัฐอเมริกา 1.1 ล้านตัน และอันดับ 3 คือ ญี่ปุ่น 0.8 ล้านตัน

คาดการณ์ว่าในปี 2548 ประเทศผู้ผลิตยางที่สำคัญประกอบด้วย ไทย, อินโดนีเซีย และมาเลเซียจะผลิตยางรวมกันประมาณ 6.6 ล้านตัน ส่วนประเทศผู้ใชยางที่สำคัญซึ่งประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา, ญี่ปุ่นและจีน จะใช้ยางรวมกันประมาณ 4.0 ล้านตัน เนื่องจากสถานการณ์ราคายางพาราในตลาดโลก ในช่วงปี 2544-2547 ราคายางปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในประเทศไทยราคายางยังคงอยู่ในระดับที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ด้วยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ปริมาณยางที่กรี๊ดได้และ

อุตสาหกรรมที่มีปริมาณที่น้อยเพราะสภาวะอากาศที่แห้งแล้งและภาวะความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย อีกทั้งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับยางพาราของจีนที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และภาวะน้ำมันในตลาดโลก

รูป 4-1 สายโซ่การผลิต (value chains) ของอุตสาหกรรมยางพารา



ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2549)

ตารางที่ 4-1 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติรวม 3 ประเทศ (สหรัฐอเมริกา, จีน และญี่ปุ่น)

ปี	อเมริกา (พันตัน)	จีน (พันตัน)	ญี่ปุ่น (พันตัน)	รวม 3 ประเทศ (พันตัน)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2540	1,044.10	713.00	910.00	2,667.10	5.58
2541	1,157.40	707.30	839.00	2,703.70	1.37
2542	1,116.30	734.20	852.00	2,702.50	-0.04
2543	1,194.80	751.80	1,150.00	3,096.60	14.58
2544	974.10	729.20	1,330.00	3,033.30	-2.04
2545	1,110.80	749.00	1,395.00	3,254.80	7.30
2546	1,078.50	784.20	1,525.00	3,387.70	4.08
2547	1,143.60	814.80	1,865.00	3,823.40	12.86
เฉลี่ย	1,102.45	747.94	1,233.25	3,083.64	5.46

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง (2548)

ตารางที่ 4-2 ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติรวม 3 ประเทศ (ไทย, อินโดนีเซีย และมาเลเซีย)

ปี	ไทย (พันตัน)	อินโดนีเซีย (พันตัน)	มาเลเซีย (พันตัน)	รวม 3 ประเทศ (พันตัน)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2540	2,032.70	971.10	1,504.80	4,508.60	-1.56
2541	2,075.90	885.70	1,714.00	4,675.60	3.70
2542	2,154.60	768.90	1,599.20	4,522.70	-3.27
2543	2,346.40	927.60	1,501.10	4,775.10	5.58
2544	2,319.60	882.10	1,607.30	4,809.00	0.71
2545	2,615.10	889.80	1,630.00	5,134.90	6.78
2546	2,876.00	985.60	1,792.20	5,653.80	10.11
2547	2,984.30	1,168.70	2,066.20	6,219.20	10.00
เฉลี่ย	2,425.58	934.94	1,676.85	5,037.36	4.01

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง (2548)

มีราคาปรับตัวขึ้นซึ่งส่งผลทำให้ราคาขายส่งกระดาษขยับตัวสูงขึ้น ทำให้ผู้ผลิตหันมาใช้ยางธรรมชาติทดแทนยางสังเคราะห์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การจัดตั้ง บริษัทร่วมทุน ระหว่างประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย 3 ประเทศผู้นำการผลิตยางพาราในตลาดโลก ที่เกิดขึ้นในปี 2546-2547 ทำให้ราคาขายธรรมชาติมีแนวโน้มอยู่ในระดับที่ดี

ปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมการผลิตของจีนนับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งออกยางพาราของไทย เนื่องจากอุตสาหกรรมผลิตที่ต้องใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบนั้นมีการขยายตัวของตลาดอย่างมากโดยอุตสาหกรรมที่สำคัญอันดับหนึ่งของจีนคือ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน ซึ่งปริมาณยางพาราที่จีนผลิตได้เองนั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรมเหล่านี้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องนำเข้ายางพาราจากต่างประเทศประกอบกับภาวะน้ำมันแพงทำให้ความต้องการใช้ยางธรรมชาติทดแทนเพิ่มขึ้นและประเทศไทยก็เป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกยางพาราเป็นอันดับ 1 ของโลกอยู่แล้วจึงทำให้ตลาดยางพาราในจีนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง

4.1 ภาพรวมอุตสาหกรรมยางพาราของจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนกำลังมีความเติบโตในทางเศรษฐกิจอย่างมาก เนื่องด้วยศักยภาพและความเพียบพร้อมในทรัพยากรธรรมชาติ แต่สำหรับ “ยางพารา” นั้นกลับไม่เพียงพอ แม้ว่าประเทศจีนจะมีการขยายกำลังการผลิตยางพาราอย่างต่อเนื่องทั้งที่ประเทศจีนมีปริมาณการปลูกยางในปี 2546 ประมาณ 565,000 ไร่ โดยมีอัตราการขยายตัวระหว่างปี พ.ศ.2541 – 2546 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.20 ต่อปี (ตารางที่ 4-3) ที่ไม่พอสืบเนื่องจากเหตุผล 2 ประการหลัก คือ ประการแรกจีนมีการปลูกอยู่ใน 5 มณฑลเท่านั้น มณฑลไหหลำมีการปลูกมากที่สุดปริมาณ 316,041 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 56 รองลงมาคือมณฑลยูนนานมีปริมาณการผลิต 223,354 ไร่คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40 แต่มณฑลยูนนานก็ยังปลูกยางได้ผลผลิตในระดับต่ำ เพราะภูมิอากาศและปริมาณน้ำฝนไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง(ตารางที่ 4-4)

อีกประการหนึ่งคือ จีนมีเป้าหมายที่จะเป็นผู้นำฐานการผลิตสินค้าขั้นทุติยภูมิในโลก อุตสาหกรรม ทำให้จีนจึงต้องดำเนินนโยบายเชิงรุกโดยการเพิ่มการนำเข้าสินค้ายางพาราเพราะยางพาราเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตสินค้าทุติยภูมิหลายอย่าง อาทิเช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรกล เสื้อผ้าและสิ่งทอ ของเด็กเล่น อุปกรณ์กีฬา ชิ้นส่วนยานยนต์ ยางรถยนต์และรองเท้า เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็น

ตารางที่ 4-3 ปริมาณการผลิตและการบริโภคยางพาราของจีน

ปี	การผลิต (ตัน)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	การบริโภค (ตัน)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2541	462,344	n.a.	840,000	n.a.
2542	489,991	5.98	850,000	1.19
2543	480,248	-1.99	1,080,000	27.06
2544	477,437	-0.59	1,210,000	12.04
2545	527,413	10.47	1,310,000	8.26
2546	565,045	7.14	1,485,000	13.36
เฉลี่ย	500,413	4.20	1,129,167	12.38

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2549)

ตารางที่ 4-4 ปริมาณการปลูกยางของจีนในมณฑลต่างๆ (ปี 2546)

มณฑล	ปริมาณยาง (ตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
ไหหลำ	316,041	55.93
ยูนนาน	223,354	39.53
กวางตุ้ง	24,527	4.34
กวางสี	1,074	0.19
ฟูเจี้ยน	49	0.01
รวม	565,045	100.00

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2549)

สินค้าส่งออกที่สำคัญของจีน จีนจึงมีความจำเป็นต้องนำเข้ายางพาราจากทั่วโลก โดยเฉพาะนำเข้าจากไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซียเป็นปริมาณมากซึ่งอัตราการขยายตัวของตลาดยางพาราของจีน นับตั้งแต่ปี 2540 ถึง 2547 โดยเฉลี่ยแล้วมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.30 ต่อปี (ตารางที่ 4-5)

ตารางที่ 4-5 มูลค่าการนำเข้ายางพาราจากทั่วโลกเข้าสู่จีนและอัตราการขยายตัวทางตลาดยางพาราของประเทศไทย

ปี พ.ศ.	มูลค่ายางพาราทั่วโลกไปจีน (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัวต่อปี (ร้อยละ)
2540	58,035.71	0.00
2541	40,352.78	-30.47
2542	55,011.07	36.33
2543	82,615.79	50.18
2544	91,569.28	10.84
2545	106,304.04	16.09
2546	147,000.68	38.28
2547	183,933.86	25.12
ค่าเฉลี่ย	95,602.90	18.30

ที่มา : กรมศุลกากร (2549)

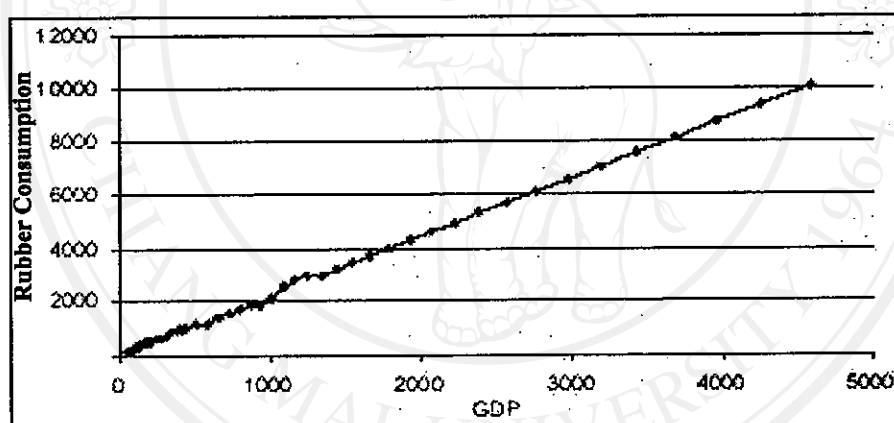
จากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและองค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ พบว่าการผลิตยางพาราของจีนอยู่ในระดับ 126 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปีซึ่งน้อยกว่าไทย ซึ่งไทยผลิตได้ 230 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

ในอดีตนั้น การปลูกยางจะทำโดยหน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ แต่ในระยะหลัง รัฐบาลจีนก็ยอมให้มีการจัดตั้งบริษัทของภาคเอกชนเองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ เนื่องจากการมีประสิทธิภาพหรือผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะในไร่ยางที่เป็นของรัฐ โดยภาครัฐได้ใช้นโยบายเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่เกษตรกร ในเบื้องต้น เกษตรกรจะได้รับหน้าที่ในการดูแลไร่ยางในพื้นที่ 2 เอเคอร์ต่อคน โดยจะต้องรับผิดชอบตั้งแต่การปลูก การดูแล และการเก็บเกี่ยว ทั้งนี้ รัฐบาลได้กำหนดให้เกษตรกรจะต้องกรีดยางได้อย่างน้อยที่สุด 10 กิโลกรัมต่อวัน (ประมาณ 800 ต้น) และจะได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เมื่อรวมกับการนำเข้าสินค้าจำพวกยางพาราธรรมชาติเข้าจากประเทศ

ผู้ผลิตรายใหญ่ๆ เช่น ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซียแล้ว ทำให้จีนกลายเป็นประเทศที่มีปริมาณการแปรรูปยางธรรมชาติมากที่สุดในโลกนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมา โดยในปี พ.ศ.2546 จีนมีการบริโภคยางจำนวน 1.8 ล้านตัน เนื่องจากจีนเป็นฐานการผลิตยางล้อรถยนต์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ก่ายรถยนต์ชั้นนำของประเทศตะวันตกและในเอเชียเข้าไปร่วมลงทุนผลิตรถยนต์ในจีนจำนวนมาก ความต้องการยางจึงมีมาก และยังมีแนวโน้มที่จะขยายการบริโภคประมาณร้อยละ 10 – 20 ต่อปี

การบริโภคยางพาราของจีนมีแนวโน้มสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ดังนั้น หาก GDP ของจีนมีการเติบโตในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 7.5 ต่อปี จะสามารถคาดการณ์ได้ว่าการบริโภคยางพาราของจีนจะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 10 ล้านตันภายในปี พ.ศ.2563 (ค.ศ.2020)

รูป 4-2 เปรียบเทียบปริมาณการบริโภคยางกับ GDP ของจีน ปี พ.ศ.2503 – 2563



ที่มา: International Rubber Study Group (2002)

ซึ่งอัตราการขยายตัวของตลาดยางพาราของจีนนับตั้งแต่ปี 2540 ถึง 2547 โดยเฉลี่ยแล้วมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.30 ต่อปี (ตารางที่ 4-5) เมื่อพิจารณาแล้วอุตสาหกรรมยางพาราในตลาดจีนนับว่าการขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ที่ดีแสดงถึงจุดแข็งของจีน คือ ความพยายามในการเพิ่มผลิภาพการผลิตยางในพื้นที่ของรัฐ โดยใช้นโยบายเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่เกษตรกร รวมทั้งยังมีการร่วมทุนระหว่างบริษัทผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดของจีนและเวียดนาม ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับทั้งสองประเทศในตลาดส่งออกยาง ส่วนจุดอ่อนของจีนคือ ความด้อยประสิทธิภาพในการผลิตยาง สำหรับจุดอ่อนจุดนี้จีนแก้ไขด้วยการเพิ่มปริมาณการนำเข้ายางพาราจากต่างประเทศนั่นเอง

จีนมีแนวโน้มในการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสินค้ายางเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2547 มูลค่าการนำเข้ายางธรรมชาติมีมากที่สุดในโลก (มูลค่า 1,522.58 ล้านเหรียญ สหรัฐ.) รองลงมา

คือ ยางสังเคราะห์ และฟลักซ์ (มูลค่า 1,414.42 ล้านเหรียญ สหรัฐ.) ของอื่นๆ ทำด้วยยางวัลแคนไนซ์ นอกจากยางแข็ง (มูลค่า 639.17 ล้านเหรียญ สหรัฐ.) และยางผสม (คอมพาวนด์) ชนิดอันวัลแคนไนซ์ ในลักษณะขั้นปฐม (มูลค่า 411.87 ล้านเหรียญ สหรัฐ.) ตามลำดับ โดยยางผสม (คอมพาวนด์) ชนิดอันวัลแคนไนซ์ในลักษณะขั้นปฐมมีอัตราการเติบโตที่โดดเด่นคือร้อยละ 44.66 (ดูตารางที่ 4-6)

อย่างไรก็ตามความต้องการยางของจีนอาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปในอนาคต เนื่องจากรัฐบาลจีนหันมาสนับสนุนการใช้ยางที่มีคุณสมบัติเฉพาะ (Technical Specific Rubber: TSR) ซึ่งยางประเภทนี้มีสัดส่วนการผลิตในอินโดนีเซียร้อยละ 96 ของปริมาณการผลิตยางทั้งหมด ส่วนในมาเลเซียมีการผลิตร้อยละ 80 และในไทยมีการผลิตร้อยละ 50 นอกจากนี้ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่คาดว่าจะยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในจีน คืออุตสาหกรรมรองเท้า โดย China Chemical Reporter (CCR) คาดว่าในปี 2548 จีนยังมีความต้องการยางธรรมชาติเพื่อใช้ในการผลิตในอุตสาหกรรมรองเท้าประมาณ 167,000 ตัน¹

การที่ประเทศจีนยังคงมีการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดจากสาเหตุสำคัญ 4 ประการ คือ²

1. อุปสงค์ต่อรถยนต์ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดอุปสงค์ต่อเนื่องของยางธรรมชาติสำหรับผลิตยางล้อ
2. บริษัทแปรรูปยางท้องถิ่นรวมทั้งบริษัทจากต่างประเทศมีการขยายการผลิตอย่างต่อเนื่อง จึงมีความต้องการยางธรรมชาติเพิ่มขึ้น
3. ราคาของยางธรรมชาติในตลาดประเทศจีนอยู่ในระดับที่สูงกว่าราคาในตลาดประเทศอื่นๆ
4. รัฐบาลจีนได้ยกเลิกการกำหนดโควตานำเข้ายางธรรมชาติตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา

ในปี 2547 สินค้าส่งออกในกลุ่มยางที่สำคัญที่สุดของจีนคือ ยางนอกชนิดอัดลมซึ่งมีมูลค่าการส่งออก 2,485.47 ล้านเหรียญ สหรัฐ. ซึ่งมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 72.64 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมาคือ ของอื่นๆ ทำด้วยยางวัลแคนไนซ์นอกจากยางแข็ง (มูลค่า 482.12 ล้านเหรียญ สหรัฐ.) และเครื่องแต่งกายและของที่ใช้ประกอบกับเครื่องแต่งกาย (มูลค่า 189.24 ล้านเหรียญ สหรัฐ.) ตามลำดับ โดยยางนอกชนิดอัดลมมีอัตราการเติบโตที่โดดเด่นที่สุดคือ ร้อยละ 54.45 (ดูตารางที่ 4-7)

¹ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2548. "ยางพาราปี'48 : บังคับทิ้งระวาง...ความต้องการชะลอตัว". *มองเศรษฐกิจ*. (7 มกราคม)

² "China Expected to Import More Natural Rubber Next Year". 2004. *SinoCast China Business Daily News*. London (UK) (Oct 27)

ตารางที่ 4-6 มูลค่าการนำเข้าสินค้ากลุ่มยางที่จีนนำเข้าจากโลก (เรียงตามมูลค่าในปี 2547)

อันดับ	HS	รายการ	(ด้านเหรียญ ทรอ.)			อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)
			2545	2546	2547	
1	4001	ยางธรรมชาติ	693.90	1,154.77	1,522.58	31.85
2	4002	ยางสังเคราะห์และแปกดิซ	940.13	1,151.91	1,414.42	22.79
3	4016	ของอื่นๆ ทำด้วยยางวัลแคน ในชั้นนอกจากยางแข็ง	302.94	467.00	639.17	36.87
4	4005	ยางผสม (คอมพาวนด์) ชนิด อันวันแคไนซ์ในลักษณะปฐม ภูมิ	113.94	284.72	411.87	44.66
5	4009	หลอดหรือท่อและท่ออ่อน ทำ ด้วยยางวัลแคนในชั้นนอกจาก ยางแข็ง	116.01	214.90	228.26	6.22
		รวม	2,166.91	3,273.29	4,216.30	142.39

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2548)

พิจารณาแล้วอุตสาหกรรมยางพาราของจีนนับว่าการขยายตัวอยู่ในระดับที่ดีโดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งในปี 2547 จาก 4 ประเทศผู้ผลิตยางพาราที่สำคัญของโลกจีนได้นำเข้ายางพาราจากประเทศไทยเป็นมูลค่ามากที่สุด ถัดไปคือมาเลเซีย อินโดนีเซีย และเวียดนามตามลำดับมีมูลค่าคือ 3.7, 1.9, 1.1 และ 0.7 หมื่นล้านบาท คำนวณแล้วไทยมีมูลค่าส่งออกยางพาราไปจีนมากกว่ามาเลเซีย 1.9 เท่า มากกว่าอินโดนีเซีย 3.3 เท่า และมากกว่าเวียดนาม 5.2 เท่า เหล่านี้แสดงถึงความสามารถในการครองส่วนแบ่งตลาดการค้ายางพารากับจีนได้มากกว่าประเทศอื่นๆ ในระดับที่สูง (ตารางที่ 4-8)

แต่หากพิจารณาในแง่อัตราการขยายตัวของตลาดยางพาราในจีนแล้วจะพบว่าประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกยางพาราไปจีนน้อยที่สุดใน 4 ประเทศผู้ผลิต โดยอันดับหนึ่งเป็นเวียดนาม รองลงมาคืออินโดนีเซีย มาเลเซียและไทยตามลำดับ ซึ่งมีอัตราการขยายตัวต่อปีเฉลี่ยร้อยละ 41.93, 38.72, 26.26 และ 23.09 ตามลำดับ (ตารางที่ 4-9)

ตารางที่ 4-7 มูลค่าการส่งออกสินค้ากลุ่มยางที่จีนส่งออกไปโลก (เรียงตามมูลค่าในปี 2547)

อันดับ	HS	รายการ	(ด้านเหรียญ ตรอ.)			อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)
			2545	2546	2547	
1	4011	ยางนอกชนิดอัดลมอื่นๆ	1,218.64	1,609.28	2,485.47	54.45
2	4016	ของอื่นๆ ทำด้วยยางวัลแคน ไนซ์ นอกจากยางแข็ง	276.07	347.66	482.12	38.68
3	4015	เครื่องแต่งกายและของใช้ ประกอบด้วยเครื่องแต่งกาย	92.62	137.37	189.24	37.76
4	4013	ยางใน	88.44	100.51	137.77	37.07
5	4010	สายพานทำด้วยยางวัลแคนไนซ์	62.76	86.35	127.20	47.30
		รวม	1,738.54	2,281.17	3,421.80	215.25

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2548)

อัตราการขยายตัวนี้แม้ไม่ได้แสดงว่า ประเทศไทยจะเสียส่วนแบ่งตลาดยางพาราในจีนไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบันและประเทศไทยจะ โคนแรงหน้าในการผลิตและส่งออกยางพาราในตลาดจีนแต่อย่างใด เนื่องจากในปัจจุบันปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางพาราของไทยถูกจัดว่าสูงอยู่ในระยะที่ห่างจากประเทศอื่นมาก (รูป 4-3)

แต่อัตราการขยายตัวที่ปรากฏนั้นแสดงถึง อัตราความก้าวหน้าในการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมยางพาราของไทยทั้งทางด้านเทคโนโลยีการผลิต ด้านกำลังการผลิตและการแปรรูปต่างหากที่กำลังจะถูกประเทศผู้ผลิตที่สำคัญรายอื่น ซึ่งในที่นี้ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซียและเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวียดนามซึ่งมีอัตราการขยายตัวต่อปีเฉลี่ยถึงร้อยละ 41.93 ทำให้เวียดนามกลายเป็นประเทศหนึ่งที่ไทยควรจับตามองอย่างใกล้ชิดว่าอุตสาหกรรมยางพาราของเวียดนามนั้นจะพัฒนาและเจริญไปในทางด้านใดและอย่างไร โดยพิจารณาจากแผนการขยายการปลูกยางของเวียดนาม นอกจากนั้นยังควรดูแลแผนการขยายการปลูกยางของประเทศอื่นๆ ด้วย (ตารางที่ 4-10)

ตารางที่ 4-8 มูลค่าการนำเข้ายางพาราจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญของจีน

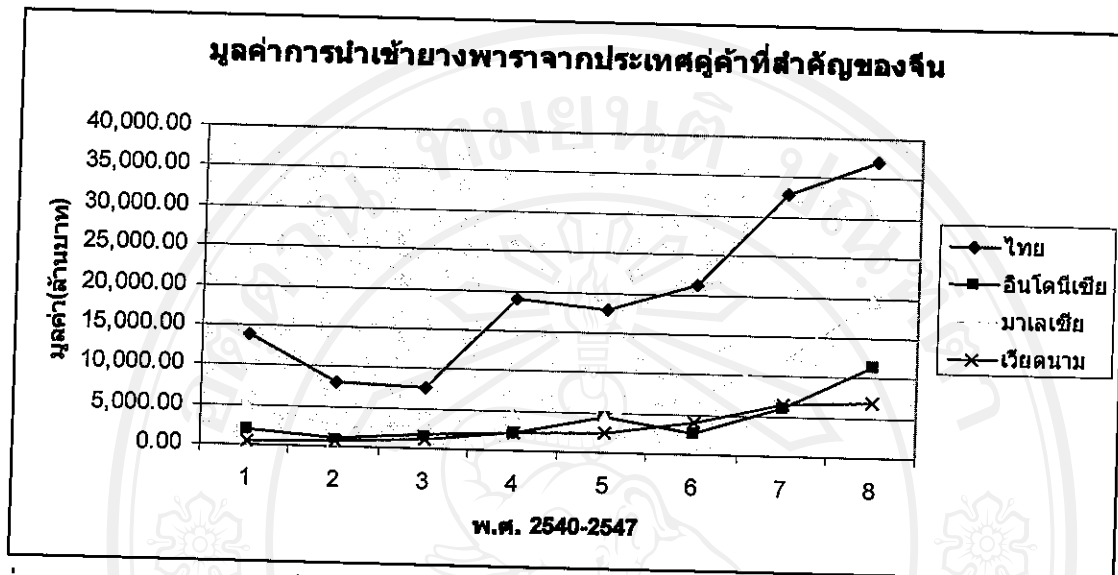
(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	มูลค่าการนำเข้ายางพาราจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญของจีน			
	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	เวียดนาม
2540	13,947.43	2,051.83	4,924.17	556.28
2541	8,017.22	1,138.16	2,493.58	698.04
2542	7,498.55	1,865.39	3,212.22	1,019.06
2543	18,947.55	2,209.78	4,528.99	2,231.36
2544	17,917.07	4,392.73	4,476.38	2,351.12
2545	21,140.48	2,743.83	7,152.33	4,003.55
2546	32,859.77	6,064.34	12,115.94	6,386.49
2547	37,144.54	11,502.78	19,585.42	7,018.03
เฉลี่ย	19,684.08	3,996.10	7,311.13	3,032.99

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2549)

เมื่อพิจารณาจากแผนการขยายการปลูกยางของจีนและประเทศผู้ผลิตรายสำคัญแล้ว อธิบายได้ว่า ประเทศจีนมีแนวทางการขยายกำลังการผลิตยาง โดยมุ่งขยายพื้นที่ปลูกยางพาราไปยังประเทศลาวมากขึ้น โดยได้ทำสัญญาเช่าที่ดินกับลาวเป็นระยะเวลา 30 ปี และจะแบ่งผลประโยชน์กันในสัดส่วน 60:40 ในรูปแบบ Contract Farming ในขณะที่ประเทศไทย มีนโยบายขยายพื้นที่ปลูกยางเพิ่มอีก 1 ล้านไร่ ระหว่างปี พ.ศ.2547 – 2549 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ประเทศเวียดนามซึ่งเป็นคู่แข่งที่สำคัญอีกประเทศหนึ่งก็ใช้ยุทธศาสตร์เดียวกับประเทศจีน คือการขยายพื้นที่ปลูกยางไปยังประเทศลาวด้วยการทำสัญญาเช่าที่ดินในแขวงจำปาสัก

รูป 4-3 กราฟแสดงมูลค่าการนำเข้ายางพาราจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญของจีน



ที่มา: ดัดแปลงจาก ตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-9 อัตราการขยายตัวของตลาดยางพารารายประเทศในจีน

หน่วย : ร้อยละ

ปี พ.ศ.	อัตราการขยายตัวของตลาดยางพารารายประเทศในจีน			
	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	เวียดนาม
2540	0.00	0.00	0.00	0.00
2541	-42.52	-44.53	-49.36	25.48
2542	-6.47	63.90	28.82	45.99
2543	152.68	18.46	40.99	118.96
2544	-5.44	98.79	-1.16	5.37
2545	17.99	-37.54	59.78	70.28
2546	55.44	121.02	69.40	59.52
2547	13.04	89.68	61.65	9.89
เฉลี่ย	23.09	38.72	26.26	41.94

ที่มา : คำนวณจากตาราง 4-8

ตารางที่ 4-10 แผนการขยายการปลูกยางของจีนและประเทศผู้ผลิตรายสำคัญ

ประเทศ	เนื้อที่/ผลผลิตยาง	แผนการขยายพื้นที่ปลูกยาง
จีน	เนื้อที่ 3.86 ล้านไร่ ผลผลิต 0.48 ล้านตัน	ขยายพื้นที่ปลูกยางพาราในประเทศมากขึ้น พร้อมทั้งขยายพื้นที่ เกาะปลูกในประเทศลาว โดยทำสัญญาเช่าที่ดินกับทางการลาว เป็นระยะเวลา 30 ปี ซึ่งจีนเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการดูแลต้นยาง ตลอดช่วงเวลา 6-7 ปีแรก จากนั้นจะมีการแบ่งผลประโยชน์กัน แบบ contract farming ในสัดส่วน 60:40
ไทย	เนื้อที่ 13 ล้านไร่ ผลผลิต 2.9 ล้านตัน	เพิ่มพื้นที่ปลูกยางอีก 1 ล้านไร่ ในปี 2547-2549 โดยเป็นการ ขยายพื้นที่ปลูกยางไปยังภาคเหนือและภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งคาดว่าผลผลิตยางพาราจะสามารถ เพิ่มขึ้นได้ 250,000 ตัน/ปี และพื้นที่ยางที่มีการส่งเสริมให้ปลูก เพิ่มนี้จะเริ่มทยอยให้ผลผลิตตั้งแต่ปี 2553 และจะให้ผลผลิตได้ เต็มที่ในปี 2556
อินโดนีเซีย	เนื้อที่ 21.45 ล้านไร่ ผลผลิต 1.85 ล้านตัน	เพิ่มพื้นที่กรีดยางของสวนใหม่ในเกาะสุมาตรา ซึ่งคาดว่า ผลผลิตจะสามารถขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 7.5
มาเลเซีย	เนื้อที่ 8.45 ล้านไร่ ผลผลิต 1.1 ล้านตัน	ขยายปริมาณการผลิตทั้งในสวนยางขนาดใหญ่และรายย่อย เพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละ 25 หรือประมาณ 1.24 ล้านตัน
เวียดนาม	เนื้อที่ 2.92 ล้านไร่ ผลผลิต 0.4 ล้านตัน	ขยายพื้นที่ปลูกยางในประเทศ โดยคาดว่าจะเพิ่มเนื้อที่ปลูกยาง เป็น 3.13 ล้านไร่ พร้อมทั้งขยายพื้นที่เพาะปลูกในประเทศลาว โดยบริษัท Vietnam-Laos Rubber Joint-Stock Company ได้ทำ สัญญาเช่าที่ดินในแขวงจำปาสัก เนื้อที่ประมาณ 65,000 ไร่

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2548)

เมื่อวิเคราะห์จากแผนการขยายการปลูกของทุกประเทศแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ประเทศคู่แข่ง
เดิมอย่างอินโดนีเซียและมาเลเซียนั้นยังคงซึ่งความสามารถในการแข่งขันกับไทยอยู่โดยอินโดนีเซีย
นั้นจะแข่งขันโดดเด่นด้านการขยายพื้นที่ปลูกยางเน้นด้านปริมาณเป็นหลัก

ส่วนมาเลเซียนั้นแม้ปัจจุบันจะเป็นลูกค้าผู้นำเข้ายางพาราจากไทยประเทศหนึ่งแต่ก็
ประสงค์ขยายพื้นที่ปลูกยางเพิ่มเพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศ

ด้านประเทศจีนนั้นด้วยพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปลูกยางของจีนนั้นมีจำกัดทำให้ จีนหาทางออกโดยการเช่าที่ดินกับประเทศลาวซึ่งมีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมมากกว่าเพื่อใช้ปลูกยางพารา ป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราของตน

สำหรับประเทศเวียดนามนั้น เมื่อพิจารณาจากแผนการขยายการปลูกยางและการค้นคว้าของสถาบันวิจัยยางเวียดนามนั้นพบว่า ต้นยางที่ปลูกนั้นในช่วงปีที่ 1-5 ผลผลิตยางที่กรี๊ดได้อยู่ที่ประมาณ 256 กิโลกรัมต่อไร่ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 480 กิโลกรัมต่อไร่ ในช่วงปีที่ 5-10 ในขณะที่ผลผลิตยางสูงสุดที่ไทยผลิตได้อยู่ที่ระดับ 294 กิโลกรัมต่อไร่ นั่นคือเวียดนามจะสามารถให้ผลผลิตสูงกว่าไทยถึงร้อยละ 64 ซึ่งยางธรรมชาติที่ผลิตได้ประมาณร้อยละ 90 จะถูกนำไปผลิตเป็นยางแท่ง SVR (Standard Vietnamese Rubber) รองลงมาผลิตเป็นยางแผ่นรมควันร้อยละ 4 ส่วนที่เหลือเป็นน้ำยางข้นซึ่ง Vietnam General Rubber Corporation ได้ลงทุนสร้างโรงงานน้ำยางข้นเพื่อผลิตน้ำยางข้น 2 ชนิด คือ HA และ LA ซึ่งจะวางแผนขยายการผลิตเป็น 500,000 ตันต่อปี

ด้านการส่งออก เวียดนามเป็นผู้ส่งออกยางธรรมชาติเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจากไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในปี 2541 เวียดนามส่งออกยางเป็นจำนวน 0.2 ล้านตัน และเพิ่มเป็น 0.35 ล้านตันในปี 2546 และยังมีนโยบายที่จะกำหนดให้ยางพาราเป็นสินค้าส่งออกเชิงกลยุทธ์ซึ่งผลักดันการส่งออกอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี สำหรับตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ยุโรป ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอเมริกา และในอนาคตมีนโยบายที่จะตั้งโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์ยาง เช่น ถุงมือยาง สายยางยืด เป็นต้น

แม้ปัจจุบันจีนยังไม่เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของเวียดนาม แต่จากอัตราการแข่งขันที่สูง และการที่ทั้งจีนและเวียดนามได้มีนโยบายเช่าที่ดินในประเทศลาวเพื่อผลิตยางธรรมชาติเพิ่มขึ้นนั้น แสดงถึงแนวความคิดที่ค่อนข้างเหมือนกัน ทำให้ในอนาคตทั้งจีนกับเวียดนามอาจเพิ่มความสัมพันธ์ทางการค้าเกี่ยวกับยางพาราเพิ่มมากขึ้นก็ได้ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อตลาดส่งออกยางพาราไทยไปตลาดจีน

ดังนั้น เราจึงสามารถกล่าวได้ว่า ในตลาดยางของจีนนั้นเวียดนามคือคู่แข่งทางการค้ายางพาราที่สำคัญของไทยในอนาคตซึ่งไม่ไกล ประเทศไทยจึงควรตระหนักถึงความสามารถของเวียดนามในการพัฒนารัฐกิจยาง และไทยเองก็ต้องเร่งพัฒนารัฐกิจอุตสาหกรรมยางให้รู้หน้า เพื่อคงความเป็นหนึ่งในทุกๆ ด้านของรัฐกิจยางต่อไป

4.2 ภาพรวมการส่งออกยางพาราของไทย

ตั้งแต่ปี 2541-2547 ตลาดโลกมีความต้องการยางพาราอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ อย่างมากมาย โดยยางพาราที่ตลาดโลกบริโภคเข้าไปนั้นส่วนหนึ่งมาจากการส่งออกยางพาราของไทย ซึ่งไทยนั้นนับว่าเป็นอันดับหนึ่งของโลกในด้านปริมาณและมูลค่าในการป้อนยางพาราออกสู่ตลาดโลก

ตารางที่ 4-11 มูลค่าการนำเข้าสินค้ารวมและยางพาราในตลาดโลก

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	โลกนำเข้ารวมทุกสินค้า	โลกนำเข้ายางพารารวม	โลกนำเข้ายางพาราคิดเป็นร้อยละ
2540	254,902,000	57,293,721.40	22.48
2541	203,263,000	35,360,268.60	17.40
2542	220,243,450	26,371,316.30	11.97
2543	281,341,500	36,480,282.15	12.97
2544	277,196,700	27,095,513.22	9.77
2545	280,450,800	32,360,619.00	11.54
2546	299,618,865	41,461,329.00	13.84
2547	359,362,500	56,937,433.35	15.84
ค่าเฉลี่ย	272,047,351.88	39,170,060.38	14.48

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2549)

ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา โดยรวมมูลค่าการส่งออกยางพารามีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในปี 2541 และ 2542 นั้นจะมีการปรับมูลค่าการส่งออกยางพาราลดลงซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในช่วง ปี 2540 – 2541 และมีการปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราใช้ระบบลอยตัวทำให้ค่าเงินบาทอ่อนลงส่งผลให้มูลค่าที่คิดเป็นเงินบาทลดลงก็ตาม แต่จะพบได้ว่าตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมามูลค่าการส่งออกยางพาราของไทยดีขึ้นเนื่องจากค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลงทำให้สามารถส่งออกยางพารารวมออกสู่ตลาดต่างประเทศได้มากขึ้นเฉลี่ยปีละ 75,510.53 ล้านบาท นับว่ายางพารามีแนวโน้มอัตราการเจริญเติบโตที่ดีคือ เฉลี่ยปีต่อปีแล้วอยู่ที่ร้อยละ 13.95 คือส่งออกยางพารามูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.95 ต่อปีนั่นเอง ทำให้ประเทศไทยยังคงเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางพาราที่สำคัญเป็นอันดับหนึ่งของโลก ซึ่งนโยบายการส่งเสริมการส่งออกในสินค้า

ประเภทนี้ที่มีประสิทธิภาพในตลาดผู้นำเข้าขางพาราที่ดีนั้นจะช่วยเพิ่มมูลค่ารายได้จากการส่งออกขางพาราเข้าประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า ผลผลิตขางพาราส่วนใหญ่ร้อยละ 90 ถูกส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10 จะถูกใช้ภายในประเทศ โดยอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับรถยนต์ เช่น การผลิตยางนอกและยางในรถยนต์ การผลิตอะไหล่รถยนต์ เป็นต้น เป็นอุตสาหกรรมที่มีปริมาณการใช้ขางมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.2 ของปริมาณการใช้ขางธรรมชาติในประเทศ ดังนั้นปริมาณความต้องการใช้ขางธรรมชาติจึงขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมรถยนต์ ซึ่งตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และจีน ซึ่งประเทศเหล่านี้ล้วนเป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมรถยนต์ที่สำคัญ

ตารางที่ 4-12 ลักษณะการส่งออกขางพาราของไทยออกสู่ตลาดโลก

ปี พ.ศ.	การส่งออกขางพาราของไทยออกสู่ตลาดโลก	
	มูลค่าขางไทยส่งออก(ล้านบาท)	อัตราการขยายตัวปีต่อปี (ร้อยละ)
2540	57,450.00	0.00
2541	55,406.50	-3.56
2542	43,941.70	-20.69
2543	60,712.00	38.16
2544	58,708.00	-3.30
2545	74,603.60	27.08
2546	115,796.90	55.22
2547	137,465.50	18.71
เฉลี่ย	75,510.53	13.95

ที่มา : กรมศุลกากร (2549)

ตารางที่ 4-13 มูลค่าการนำเข้ายางพาราจากไทยในแต่ละประเทศ

ปี พ.ศ.	มูลค่านำเข้ายางพาราจากไทยในแต่ละประเทศ (ล้านบาท)						รวมทุกตลาดในโลก
	จีน		อเมริกา		ญี่ปุ่น		
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	
2540	13,947.43	24.28	12,370.34	21.53	31,582.04	54.97	57,450.00
2541	8,017.22	14.47	8,345.95	15.06	18,274.74	32.98	55,406.50
2542	7,498.55	17.06	5,580.91	12.70	16,985.15	38.65	43,941.70
2543	18,947.55	31.21	11,172.29	18.40	22,911.79	37.74	60,712.00
2544	17,917.07	30.52	7,624.72	12.99	20,873.17	35.55	58,708.00
2545	21,140.48	28.34	8,934.66	11.98	22,228.87	29.80	74,603.60
2546	32,859.77	28.38	10,474.11	9.05	27,327.60	23.60	115,796.90
2547	37,144.54	27.02	13,644.00	9.93	35,862.84	26.09	137,465.50
เฉลี่ย	19,684.07		9,768.37		24,505.78		75,510.53
ร้อยละ	26.07		12.94		32.45		100.00

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2549)

จากตาราง 4-13 แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนตลาดที่ประเทศไทยส่งออกยางพาราไปยังแต่ละประเทศซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วพบว่า ตลาดญี่ปุ่นครองสัดส่วนนำเข้าจากไทยมากที่สุดถึงร้อยละ 32.45 ของตลาดโลก รองลงมาคือ จีนและอเมริกา ซึ่งมีสัดส่วนนำเข้าจากไทย 26.07 และ 12.94 ตามลำดับ

แต่หากพิจารณาจากอัตราการขยายตัวของตลาดการนำเข้ายางพาราจากไทยแล้วจะพบว่า ตลาดจีนมีความน่าสนใจที่สุดเนื่องจากมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีถึงร้อยละ 23.09 ในขณะที่ตลาดอเมริกาและตลาดญี่ปุ่นมีอัตราการขยายตัวการนำเข้ายางพาราจากไทยเฉลี่ยต่อปีเพียงร้อยละ 8.43 และ 4.68 เท่านั้น แสดงให้เห็นถึงความน่าสนใจขยายมูลค่าการส่งออกยางพาราไทยไปจีนให้เพิ่มขึ้นต่อไป

ตารางที่ 4-14 อัตราการขยายตัวของตลาดที่นำเข้ายางพาราจากประเทศไทย

ปี พ.ศ.	อัตราการขยายตัวต่อปี (ร้อยละ)		
	จีน	อเมริกา	ญี่ปุ่น
2540	0.00	0.00	0.00
2541	-42.52	-32.53	-42.14
2542	-6.47	-33.13	-7.06
2543	152.68	100.19	34.89
2544	-5.44	-31.75	-8.90
2545	17.99	17.18	6.49
2546	55.44	17.23	22.94
2547	13.04	30.26	31.23
เฉลี่ย	23.09	8.43	4.68

ที่มา : คำนวณจากตาราง 4-13

ตารางที่ 4-15 มูลค่าการนำเข้ายางพาราของประเทศไทย

ปี พ.ศ.	นำเข้ายางรวมจากโลก (ล้านบาท)	นำเข้าจากไทย (ล้านบาท)	คิดร้อยละ
2540	102,585.94	31,582.04	30.79
2541	62,985.25	18,274.74	29.01
2542	63,413.88	16,985.15	26.78
2543	81,108.49	22,911.79	28.25
2544	77,468.21	20,873.17	26.94
2545	79,248.99	22,228.87	28.05
2546	89,422.38	27,327.60	30.56
2547	110,216.46	35,862.84	32.54
เฉลี่ย	83,306.20	24,505.78	29.12

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2549)

ตารางที่ 4-16 มูลค่าการนำเข้ายางพาราของสหรัฐอเมริกา

ปี พ.ศ.	นำเข้ายางรวมจากโลก (ล้านบาท)	นำเข้าจากไทย (ล้านบาท)	คิดร้อยละ
2540	62,831.95	12,370.34	19.69
2541	40,132.91	8,345.95	20.80
2542	35,961.62	5,580.91	15.52
2543	48,824.89	11,172.29	22.88
2544	39,574.63	7,624.72	19.27
2545	44,284.47	8,934.66	20.18
2546	53,700.18	10,474.11	19.50
2547	71,243.67	13,644.00	19.15
เฉลี่ย	49,569.29	9,768.37	19.62

ที่มา : กรมส่งเสริมการส่งออก (2549)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ทำวิจัยได้ให้ความสำคัญแก่การส่งออกยางพาราไทยไปสู่ตลาดจีน เนื่องด้วยเหตุผลที่ได้อธิบายในขั้นต้นแล้ว ต่อไปจะดูถึงการส่งออกยางพาราจำแนกประเภทของ ไทยไปสู่ตลาดจีน สำหรับการจำแนกประเภทยางพาราตามที่ได้ให้นิยามไว้ นั้น ได้ยึดหลักการ จำแนกตามความเหมาะสมและความสะดวกในการนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง ของไทยที่ส่งออกไปตลาดจีนไว้ 5 ประเภท โดยใช้ข้อมูลในการศึกษาทั้งหมด 4 ปี เนื่องด้วย ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล ก็ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 -2547 ดังแสดงในตารางที่ 4-17

จากตารางที่ 4-17 พบว่า ยางประเภทยางแผ่นรมควันจะมีมูลค่าการส่งออกไปจีนมากที่สุด คือ มีมูลค่าส่งออกเฉลี่ยปีละ 10,202.53 ล้านบาท รองลงมาเป็นยางแท่งและน้ำยางข้นตามลำดับ คือ มีมูลค่าส่งออกเฉลี่ยปีละ 8,731.05 และ 2,617.54 ล้านบาท ส่วนยางแผ่นหึ่งแห้งและยางเครพนั้นมี มูลค่าการส่งออกไปจีนน้อยมากเมื่อเทียบกับ 3 ประเภทข้างต้น คือ มีมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยปีละ 89.07 และ 50.54 ล้านบาท

เมื่อเรียงตามลำดับมูลค่าการส่งออกแล้วคิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 47.04, 40.25, 12.07, 0.41 และ 0.23 ต่อปี แสดงให้เห็นว่า จีนมีความต้องการนำเข้ายางธรรมชาติเพื่อนำไปแปรรูปเป็น ผลิตภัณฑ์รองเท้าและชิ้นส่วน ผลิตภัณฑ์ยางล้อยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ในปริมาณที่มาก รวมถึงความต้องการขยายการผลิตผลิตภัณฑ์เหล่านี้ เพื่อที่จะส่งออกไปขายกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ของจีนซึ่งจะทำให้รายได้จากการส่งออกผลิตภัณฑ์เหล่านี้ของจีนเพิ่มขึ้นอย่างมาก

ตารางที่ 4-17 มูลค่าการส่งออกยางพาราของไทยไปตลาดจีนจำแนกประเภท

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	มูลค่าส่งออกยางพาราของไทยไปตลาดจีนจำแนกประเภท					รวม
	น้ำยางข้น	ยางแผ่นรมควัน	ยางเครพ	ยางแท่ง	ยางแผ่นผึ่งแห้ง	
2544	1,339.88	6,452.51	4.33	4,167.19	55.69	12,019.59
2545	1,350.71	8,670.87	52.77	5,082.39	54.87	15,211.61
2546	3,283.20	13,874.02	65.16	11,912.88	121.58	29,256.84
2547	4,496.35	11,812.72	79.92	13,761.75	124.12	30,274.87
รวม	10,470.14	40,810.11	202.17	34,924.21	356.26	86,762.90
เฉลี่ย	2,617.54	10,202.53	50.54	8,731.05	89.07	21,690.72
ร้อยละ	12.07	47.04	0.23	40.25	0.41	100.00

ที่มา : กรมศุลกากร (2549)

จากตารางที่ 4-18 แสดงถึงอัตราการขยายตัวมูลค่าการส่งออกยางพาราในแต่ละประเภทที่ไปจีน ซึ่งพิจารณาเฉพาะอัตราการขยายตัวมูลค่าการส่งออกแล้ว พบว่า ยางเครพมีอัตราการขยายตัวดีที่สุดถึงร้อยละ 291.38 ต่อปี รองลงมาได้แก่ น้ำยางข้น ยางแท่ง ยางแผ่นผึ่งแห้ง และยางแผ่นรมควันตามลำดับ มีอัตราเฉลี่ยการขยายตัวร้อยละ 45.21, 42.97, 30.55 และ 19.88 ตามลำดับ

หากพิจารณาในช่วงปี 2545-2547 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกยางแผ่นรมควันมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ยางแท่งมีแนวโน้มสัดส่วนมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากความต้องการใช้ยางแท่งทดแทนยางแผ่นรมควันมีมากขึ้นเพราะสามารถควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ยางได้ดีกว่าการใช้ยางแผ่นรมควัน

ตารางที่ 4-18 อัตราการขยายตัวมูลค่าการส่งออกยางพาราจำแนกประเภทของไทยไปตลาดจีน

(หน่วย : ร้อยละ)

ปี พ.ศ.	อัตราการขยายตัวมูลค่าการส่งออกยางพาราจำแนกประเภทของไทยไปตลาดจีน				
	น้ำยางข้น	ยางแผ่นรมควัน	ยางเครพ	ยางแท่ง	ยางแผ่นฟุ้งแห้ง
2544	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2545	0.81	34.38	1,119.40	21.96	-1.46
2546	143.07	60.01	23.48	134.40	121.56
2547	36.95	-14.86	22.65	15.52	2.09
เฉลี่ย	45.21	19.88	291.38	42.97	30.55

ที่มา : จำนวนจากตาราง 4-16

ตารางที่ 4-19 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกยางพาราจำแนกประเภทของไทยไปตลาดจีน

(หน่วย : ร้อยละ)

ปี พ.ศ.	ร้อยละมูลค่าส่งออกยางพาราของไทยไปตลาดจีนจำแนกประเภท				
	น้ำยางข้น	ยางแผ่นรมควัน	ยางเครพ	ยางแท่ง	ยางแผ่นฟุ้งแห้ง
2544	11.15	53.68	0.04	34.67	0.46
2545	8.88	57.00	0.35	33.41	0.36
2546	11.22	47.42	0.22	40.72	0.42
2547	14.85	39.02	0.26	45.46	0.41
เฉลี่ย	11.53	49.28	0.22	38.56	0.41

ที่มา : จำนวนจากตาราง 4-16

4.3 ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทย-จีน

ปัจจุบันรูปแบบการค้าไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าขั้นปฐมภูมิประเภทวัตถุดิบและท่อนส่วนหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น เหล็ก ข้าว เม็ดพลาสติกและยางพารา เป็นต้น อีกส่วนก็เป็นสินค้าอุตสาหกรรม เช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ส่วนจีนนั้นมุ่งเน้นที่การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นหลักก็จะนำสินค้าที่ซื้อจากไทยเหล่านั้นนำไปแปรรูปผลิตเป็นสินค้าขั้นทุติยภูมิแล้วนำสินค้าเหล่านี้มาขายให้แก่ประเทศไทย

ปี 2547 สินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดห้าอันดับแรก คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรและชิ้นส่วนอื่นๆ พลาสติก ยาง เชื้อเพลิงธรรมชาติและน้ำมัน ตามลำดับคิดสัดส่วนร้อยละ 25.27, 24.24, 10.53, 8.29 และ 6.04 ตามลำดับ นอกจากนี้มูลค่าการนำเข้าสินค้าห้าอันดับแรกของประเทศจีนจากประเทศไทยในแต่ละปีมีประมาณร้อยละ 72 ของมูลค่ารวมการนำเข้าจากประเทศไทย

อันถือเป็นสัดส่วนที่สูงพอสมควรเมื่อเทียบกับมูลค่าการนำเข้าสินค้าสิบอันดับแรกของประเทศจีนจากประเทศไทยในแต่ละปีมีประมาณร้อยละ 82 ของมูลค่ารวมการนำเข้าจากประเทศไทย อีกทั้งเป็นที่น่าสังเกตว่าในปี พ.ศ. 2546 จีนนำเข้าเหล็กจากไทยมูลค่าสูงถึง 285,008,262 เหรียญ สหรัฐ. และลดลงเหลือเพียง 191,133,115 เหรียญ สหรัฐ. ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงประมาณร้อยละ 33 ในทางตรงกันข้ามในปี พ.ศ. 2547 (ตารางที่ 4-20)

สินค้าผักและพืชตระกูลถั่วกลับมีมูลค่าการนำเข้าจากจีนสูงถึง 273,713,072 เหรียญ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2546 ประมาณร้อยละ 45 อันเนื่องมาจากผลของการยกเว้นภาษีสินค้าผักและผลไม้ (สินค้าพิกัดภาษี 07 และ 08) ภายใต้เขตการค้าเสรีไทย – จีนตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2546

ส่วนสินค้าที่ประเทศไทยนำเข้าจากจีนในปี 2547 ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดห้าอันดับแรก คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรและชิ้นส่วน เหล็กและเหล็กกล้า สารเคมีอนินทรีย์ และพลาสติกและผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ คิดสัดส่วนร้อยละ 28.69, 22.17, 8.06, 2.68 และ 2.43 ตามลำดับ สินค้าสองอันดับแรกของประเทศไทยนำเข้าจากประเทศจีนในปี 2547 มีประมาณร้อยละ 62.9 การกระจายตัวของการนำเข้าของไทยนั้นอยู่ในรายการสินค้า 5 อันดับแรก (ตารางที่ 4-21)

All rights reserved

ตารางที่ 4-20 มูลค่าการนำเข้าสินค้าที่ผลิตจากไทย ของจีน ปี 2546 – 2547 (10 อันดับแรก)

หน่วย : เหรียญ ๑๐๐.

อันดับ	HS	รายการ	2546		2547	
			รวมทุกรายการที่นำเข้าจากไทย	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า
			8,828,914,405	100.00	11,537,597,055	100.00
1	85	เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องเสียง	1,985,147,067	22.48	2,916,039,564	25.27
2	84	เครื่องจักรและชิ้นส่วนอื่นๆ	2,146,513,934	24.31	2,796,591,593	24.24
3	39	พลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก	921,509,292	10.44	1,215,445,434	10.53
4	40	ยางและผลิตภัณฑ์ยาง	830,106,518	9.40	956,101,442	8.29
5	27	เชื้อเพลิงธรรมชาติ น้ำมัน	713,813,718	8.08	696,374,348	6.04
6	7	ผัก ถั่ว และผักที่มีหัวอยู่ใต้ดิน	151,020,772	1.71	273,713,072	2.37
7	44	ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	210,047,238	2.38	267,450,068	2.32
8	72	เหล็กและเหล็กกล้า	285,008,262	3.23	191,133,115	1.66
9	48	กระดาษ และผลิตภัณฑ์	98,595,726	1.12	97,759,519	0.85
10	17	น้ำตาลและผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล	36,678,142	0.42	62,453,962	0.54
		อื่นๆ	1,450,473,736	16.43	2,064,534,938	17.89

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2548)

ตารางที่ 4-21 มูลค่าการนำเข้าสินค้าที่ผลิตจากจีน ของไทย ปี 2546 – 2547 (10 อันดับแรก)

หน่วย : เหรียญ สรอ.

อันดับ	รายการ รวมทุกรายการที่นำเข้า	2546		2547	
		มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
		6,056,408,998	100.00	8,172,498,304	100.00
1	เครื่องใช้ไฟฟ้า	1,833,475,679	30.27	2,344,661,219	28.69
2	เครื่องจักรและชิ้นส่วนอื่นๆ	1,552,621,072	25.64	1,811,484,935	22.17
9	เหล็กและเหล็กกล้า	126,324,411	2.09	658,611,085	8.06
3	สารเคมีอินทรีย์	140,157,510	2.31	218,972,562	2.68
5	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	147,083,501	2.43	198,240,516	2.43
8	อุปกรณ์ที่ทำจากเหล็ก	123,434,341	2.04	193,527,405	2.37
10	ผลิตภัณฑ์เคมีต่างๆ	117,716,074	1.94	177,925,102	2.18
6	ผ้า และผ้าทอ	201,832,409	3.33	153,690,718	1.88
4	สารเคมีอินทรีย์	119,364,102	1.97	142,960,362	1.75
7	เส้นใยสังเคราะห์	81,097,563	1.34	88,072,293	1.08
	อื่นๆ	1,613,302,336	26.64	2,184,352,107	26.73

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2548)